men een bedrijf inbrengt zonder rekening te houden met de goodwill, die er in steekt. De vraag rijst dan of bij de vaststelling op een later tijdstip van winst in de zin der D.T.B., die in de N.V. aanwezig geacht kan worden, rekening gehouden moet worden met deze meerdere waarde van de ingebrachte activa op het moment van inbreng, dan wel of de lage waarde waarvoor die activa zijn ingebracht als uitgangspunt moet worden genomen.

In een zeer belangrijk arrest dd. 25 October '39 heeft de H.R. deze vraag in laatstbedoelde zin beantwoord. De H.R. overwoog daarbij o.m.

„dat nu derhalve bedoelde onroerende goederen op den „grondslag van genoemde waarde als storting op de daartegen „uitgegeven aandeelen zijn aanvaard, de Raad van Beroep „terecht reeds uit dien hoofde heeft beslist, dat de eventueele „meerdere waarde ten tijde van den inbreng niet tot het kapi„taal van belanghebbende kan worden gerekend;"

„dat toch voor de heffing van de D.T.B. agio niet als kapi„taal kan worden aangemerkt, indien het niet als zoodanig is „overeengekomen en in de boeken van de betrokken N.V. is „opgenomen en in stand gehouden."

Zie over dit arrest *Van Soest* in W.B. 3528 en *Adriani* in W.F.N.R. 3662.

Volledigheidshalve zij vermeld, dat voor de heffing van registratierecht een ander standpunt wordt ingenomen. Voorts zij gewezen op het arrest van de H.R. dd. 26 Juni '35 B 5886, waaruit op te maken valt, dat de H.R. voor het „spiegelbeeld": inbreng voor te hooge waarde, een soortgelijke beslissing nam. Bijster bevredigend achten wij deze rechtspraak intusschen niet, maar ze heeft het praktische voordeel dat ze disputen over de waarde van ingebrachte zaken van jaren her afsnijdt.

Waardeering incourante aandeelen

Bij de waardeering van de geldswaarde van de incourante aandeelen voor de V.B. van den directeur-eenig-aandeelhouder hield de Amsterdamsche Raad van Beroep blijkens zijn uitspraak dd. 27 Januari '38 (B 6955), naast de intrinsieke waarde ook rekening met de te verwachten verliezen in het bedrijf der N.V. en met het feit, dat over de in de N.V. aanwezige reserves door den directeur-aandeelhouder niet kan worden beschikt zonder dat dividendbelasting betaald moet worden.

Blijkens een bij de gepubliceerde uitspraak gevoegde noot heeft de Minister zich hiermede kunnen vereenigen.

Berekening van Duitsche inkomsten

Velen hier te lande trekken inkomsten uit Duitschland en hebben als zoodanig te maken met de zich gedurig wijzigende en voor de toekomst onzekere transferbepalingen.

In dit verband is het van belang dat de H.R. met zijn arrest dd. 24 Mei '39 (B 6918) in principe heeft uitgemaakt, dat de waarde in Nederlandsch geld van die Duitsche inkomsten moet worden vastgesteld op het tijdstip, waarop het inkomen verkregen werd en dus niet kan worden gesteld op het bedrag dat, wellicht maanden nadien, effectief in Nederlandsche valuta geïncasseerd werd.

Ontbreken van ambtelijk verzuim bij navordering

Iemand woonde 1 Mei 1936 hier te lande en had een inkomen, dat hem voor een aanslag in de I.B. in aanmerking bracht. De Inspecteur kreeg daarvan eerst kennis door de aangifte van den belastingplichtige voor 1937/38. Binnen een maand na die aangifte, het was inmiddels 1937 geworden, legde de Inspecteur voor 1936/37 alsnog een primitieve aanslag op, gedateerd 31 Jan. '38.

De belastingplichtige meende, dat hier geen primitieve aanslag maar een navorderingsaanslag opgelegd had dienen te worden, omdat ten onrechte een aanslag over 1936/37 achterwege was gebleven. De Inspecteur meende, dat waar hem in deze geen verwijt trof (hij wist niet en kon niet weten, dat voor 1936/37 een aanslag opgelegd diende te worden). De Raad van Beroep in 's-Hertogenbosch stelde de inspecteur in het gelijk, maar de H.R. dacht daar anders over. Met zijn arrest dd. 21 Juni '39 werd de opgelegde primitieve aanslag vernietigd. Overwogen werd daarbij, dat hier het geval aanwezig was, dat een aanslag ten onrechte was achterwege gebleven, dus art. 82 I.B. toepassing moest vinden. Het feit, dat de Inspecteur geen verwijt trof, achtte de H.R. in deze geheel irrelevant. Als argument werd door de H.R. o.m. aangevoerd, dat uit de M. v. T. blijkt, dat navordering niet is, toegelaten tot herstel van ambtelijk verzuim. Ergo voor een niet ambtelijk verzuim is art. 82 juist in de wet opgenomen.

Is boete c.a. opgelegd wegens overtreding van de landbouwcrisiswetten een bedrijfslast?

Een belastingplichtige had de landbouwcrisiswet overtreden, deswege een boete van *f* 600.— gekregen. Hij wilde deze *f* 600.— mitsgaders de kosten van rechtskundige bijstand ad *f* 212.29, in totaal dus *f* 812.29 als bedrijfskosten t.l.v. zijn verlies- en winstrekening brengen. Hij betoogde o.m. dat die overtredingen door zijn personeel buiten zijn voorkennis zijn begaan. De Inspecteur weigerde deze aftrek, zoo ook de Raad van Beroep te 's-Hertogenbosch.

De H.R. handhaafde de uitspraak (arrest dd. 28 Juni 1939) daarbij overwegende:

„dat het toch betreft gelden, verschuldigd geworden inge„volge overtreding van publiekrechtelijke voorschriften, gel„dende voor de uitoefening van een bedrijf, als door belang„hebbende uitgeoefend;

„dat belanghebbende gehouden was er zorg voor te dra„gen, dat in zijn bedrijf niet in strijd met die voorschriften „werd gehandeld en, daarin te kort schietende en, deswege „vervolgd, boete en bijkomende kosten beloopende, noch in„gevolge art. 7, noch krachtens art. 10 I.B. de ter zake dier „overtreding betaalde gelden in mindering kon doen komen „van zijn bedrijfswinst;

„dat dit niet anders wordt, indien van de belaste bedrijfs„winst baten mochten deel uitmaken, die te danken zijn aan „die ongeoorloofde wijze van bedrijfsuitoefening";

Het wil ons voorkomen, dat hier een uitermate stringent standpunt wordt ingenomen. Mogelijk dat hierbij van invloed is geweest het feit, dat de Raad van Beroep o.m. vaststelde, dat de contrôle op het personeel niet bijster streng geweest is. De H.R. overwoog dan ook, dat belastingplichtige in dit opzicht te kort is geschoten.

TEKENBROEK

BOEKBESPREKING

Vijf en twintig jaren Gemeentelijke financieele administratie en haar contrôle. Gedenkschrift ter gelegenheid van de 25-jarige werkzaamheid van het Centraal Bureau voor Verificatie en Financieele adviezen van de Vereeniging van Nederlandsche Gemeenten.

Het is niet zoozeer om der wille van het op zich zelf gedenkwaardige feit van het 25-jarig bestaan van het Verificatiebureau van de Vereeniging van Nederlandsche Gemeen-

ten [1] dan wel om den inhoud van het bij die gelegenheid verschenen gedenkboek, dat wij in dit tijdschrift daarop de aandacht vestigen.

Dit gedenkboek toch bevat, behalve de bijdragen, die men daarin uit den aard der zaak zou verwachten, en die op het jubileum betrekking hebben, een zestal opstellen van deskundigen, waarvan er vijf aan het verificatiebureau zijn verbonden, welke opstellen in breeden kring belangstelling verdienen.

Accountants en studeerenden, in het bijzonder zij, die met de administratie en contrôle der overheidsfinanciën weinig in aanraking komen, zullen in deze opstellen, die beknopt en overzichtelijk zijn gehouden, veel kunnen aantreffen, dat voor hen van nut is en hun belangstelling zal opwekken.

De ontwikkeling van de financieele administratie van de algemeene huishouding der gemeente is op verdienstelijke wijze geschettst door *Mr. Cerutti.* Zijn bijdrage behandelt in groote trekken de ontwikkeling, die met betrekking tot den inhoud en den vorm van de gemeentebegrooting en -rekening heeft plaatsgevonden, de evolutie ten aanzien van de boekhouding en de administratie van den ontvanger, de verhouding tusschen de gedecentraliseerde gemeentelijke kassen, den invloed van het giroverkeer en de inschakeling van de Bank voor Nederlandsche Gemeenten, de verzekering der gemeentegelden, de gevolgen van enkele wetten, die in het bijzonder de gemeentelijke financiën raken, en de wijzigingen betreffende de gemeentelijke heffingen en hare invordering.

Wat de takken van dienst aangaat wordt de evolutie der desbetreffende administratie geschetst door den districts-verificateur *Wind,* die als type van zijn beschrijving koos de wel eens zoogenaamde „technische" bedrijven, de water-, gas- en electriciteitsbedrijven. De verbetering van inzicht op comptabel en bedrijfseconomisch gebied, waarvan in dit artikel blijkt, is wel zeer treffend.

Een der beste beschrijvingen achten wij die van den districts-verificateur *Elffers* over de ontwikkeling van de financieele administratie van de sociale diensten der gemeenten. Over dit onderwerp, dat juist thans van zoo groot belang is, werd tot heden toe weinig gepubliceerd. Het opstel biedt meer dan de titel belooft; de indices, die de schrijver geeft voor de administratie en hare contrôle, verdienen de belangstelling van iederen deskundige.

Het daarop volgende opstel: „Het financieele beheer der krachtens de woningwet met rijkssteun gebouwde woningen" is geschreven door den verificateur *Wiebenga.* Het geeft een zeer volledig overzicht van de ontwikkeling van de financieele structuur der woningbouwvereenigingen en -stichtingen, der woningbedrijven en -diensten.

De beschrijving van de mechaniseering in de administratie der gemeentelijke bedrijven en diensten door den districtsverificateur *Geelen* biedt, hoewel zij op zich zelf verdienstelijk is, den public-accountant geen nieuws.

De directeur van het centraal bureau, de Heer *Dr. D. Simons,* besluit het gedenkboek met een bespreking van de ontwikkeling van de contrôle der gemeentelijke financieele administraties. Dat wij zijn zienswijze goeddeels, zij het niet tot in de consequenties, kunnen deelen, hebben wij reeds eerder doen uitkomen. Wij meenen er, na de polemiek tusschen dezen schrijver en den Heer *Reder,* welke polemiek in dit blad is verschenen, thans niet op terug te moeten komen. De gelegenheid tot het uiten van onze zienswijze zal zeker nog komen.

Als geheel meenen wij het gedenkboek als een belangrijke bijdrage op het gebied der gemeentelijke comptabiliteit te mogen beschouwen, waarvoor den samenstellers alle lof toekomt.

J. H. TEXTOR

Mr Dr J. H. van Zanten, De statistische Methode. Handleiding bij de Studie voor de bijvakken der verschillende boekhoud- en accountantsexamens. *J. Muusses,* Purmerend 1940, 48 blz. Prijs ƒ 1.—.

In deze brochure geeft *Dr van Zanten* een duidelijk overzicht van de problemen der practische statistiek: verzameling, bewerking en publicatie. Het boekje is voor het doel waarvoor het geschreven is zeer geschikt te achten. Hier en daar zijn zijn opvattingen m.i. wat persoonlijk; zo b.v. de definitie die hij geeft van „verschijnsel" en zijn opvattingen over welke grafieken „fout" zijn en welke niet. Op dit laatste punt kan men m.i. niet zo absoluut zijn. Ook vraag ik mij af of de „wet van de kleine getallen" wel juist is omschreven en of deze wet voor de lezers wel van enig belang is. Doch deze opmerkingen zijn van ondergeschikt belang en slechts bedoeld om van belangstelling te doen blijken. Ze doen aan de bruikbaarheid van het boekje niets af. J. T.

L. G. Versteege, Eenige bedrijfseconomische beschouwingen over de poetsmiddelenindustrie in Nederland (Nijgh en van Ditmar, Rotterdam).

Onder dezen titel verscheen onlangs aan de Technische Hoogeschool te Delft een dissertatie van *Ir. L. G. Versteege.* Het aantal beschrijvingen van bedrijfstakken is in Nederland uiterst klein, zoodat elke vermeerdering als welkom kan worden beschouwd. Dit geldt temeer, waar het hier een bedrijfstak betreft, waaromtrent in de literatuur zeer weinig is te vinden. Deze laatste omstandigheid vormde voor den schrijver de aanleiding om zijn in dit bedrijf verkregen kennis en ervaring vast te leggen en een aantal vraagstukken, betreffende deze industrie, nader te beschouwen. Zijn bedrijfseconomische beschouwingen hebben in hoofdzaak betrekking op een aantal problemen, welke met den verkoop samenhangen. Na een korte schets van de historische ontwikkeling der poetsmiddelenindustrie en een beknopte beschrijving van de fabricage, wordt achtereenvolgens een behandeling gegeven van het afzetgebied en van een aantal verkoopproblemen, zooals de verkooporganisatie en de wijze van distributie, het contact met de afnemers, de reclame, de vaststelling van verkooptaken, de prijspolitiek, waarna aan de marktanalyse bizondere aandacht wordt gewijd.

De industrie, welke zich toelegt op de fabricage van poetsmiddelen, bestaat uit een reeks van uiteenloopende bedrijven, deels behoorende tot verschillende bedrijfstakken. Onder poetsmiddelen vat schr. alle artikelen samen, die gebruikt worden om hun reinigende en/of glansgevende werking. Onder die omschrijving valt een zeer groote verscheidenheid van producten, zooals zeep, olie, petroleum, benzine, enz. Schr. beperkt zich echter tot de poetsmiddelen in engeren zin, als de verschillende soorten was, schoencrême, schuurpoeder, poetsextracten, e.d., die in de huishouding worden gebruikt. Ziet men naar de bedrijven, die deze artikelen voortbrengen, dan valt het op, dat de fabricage deels plaats vindt in bedrijven, die zich uitsluitend op de vervaardiging van een of meer dezer middelen toeleggen, deels in bedrijven, die slechts als nevenproduct deze artikelen fabriceeren, zooals dat bijv. het geval is bij de zeepfabrieken. Het wekt bevreemding, dat de schrijver, ofschoon hij zelf op deze omstandigheid wijst, bij de behandeling van diverse onderwerpen daarmede geen rekening

[1] Wij hadden reeds eerder gelegenheid hierop de aandacht te vestigen: Zie Economisch-Statistische Berichten, dd. 31 Mei 1939, No. 1222.

NEDERLANDS INSTITUUT
van
REGISTERACCOUNTANTS
BIBLIOTHEEK

heeft gehouden. De structuur van deze bedrijven is zeer verschillend, hetgeen niet zonder invloed is op de organisatie van den verkoop en het systeem van de distributie. Het valt te betreuren, dat schr. op deze verschillen niet is ingegaan; hier toch liggen bedrijfseconomische vraagstukken, waarvan het onderzoek de moeite loont. Zijn behandeling van de verkooporganisatie en van de distributie zou daarmede zeer gewonnen hebben en zou een meer volledig beeld hebben gegeven. Zijn beschouwingen over deze onderwerpen zijn thans wel zeer summier; omtrent het distributievraagstuk ware, naar ons dunkt, belangrijk meer te vermelden geweest.

Bizondere aandacht verdient het door schr. ingestelde marktanalytisch onderzoek van de verschillende categorieën van producten van deze industrie. Het uitgangspunt vormt daarbij het budgetonderzoek van het Bureau van Statistiek der Gemeente Amsterdam en van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Uit de resultaten van deze budgetonderzoeken maakt schr. becijferingen om te komen tot het totaalverbruik van poetsmiddelen. De uitkomsten zijn zonder twijfel verrassend. Schr. vindt als benadering van het jaarlijksch verbruik van poetsmiddelen in Nederland in het huisgezin (dus zonder het verbruik in industrie, scheepvaart, kantoren, openbare lichamen, gestichten, e.d.) een bedrag van bijna 6 millioen gulden. Dit cijfer, dat nog slechts het gezinsverbruik aangeeft — de totale omzet kan belangrijk hooger worden gesteld — doet reeds voldoende het belang van de poetsmiddelenindustrie zien. Schr.'s onderzoek kan gelden als een specimen en als een zeer geslaagde toepassing van een marktanalyse. Met enkele onderzoekingen betreffende de seizoengevoeligheid en het verloop van het verbruik van poetsmiddelen wordt dit gedeelte besloten.

Het boek draagt over het geheel genomen een sterk beschrijvend karakter. Niet in de analyse, maar in de beschrijving van de in de praktijk waargenomen verschijnselen, heeft schr. in hoofdzaak zijn behandeling gezocht. In het korte exposé, dat schr. van de zoo belangrijke vraagstukken van de organisatie geeft, voelt men zich — wij lieten het boven reeds uitkomen — niet steeds bevredigd. Niettemin, wie zich wil orienteeren omtrent een aantal vraagstukken met betrekking tot den verkoop van deze nijverheid, zal in dit werk veel wetenswaardigs vinden.

H. J. VAN DER SCHROEFF

NEDERLANDSCH INSTITUUT VAN ACCOUNTANTS

SCHRIFTELIJK EXAMEN

ACCOUNTANCY C

(I)

Woensdag 15 November 1939

I

Beschikbare tijd 3 uur

Door de N.V. X, waarvan de beide directeuren tevens de eenige aandeelhouders zijn, wordt handel gedreven in bedrukte kunstzijden stoffen. De afzet geschiedt aan een zeer groot aantal kleine afnemers hier te lande. De verkoop is het grootst in de voorjaarsmaanden.

Ieder jaar wordt in de maand Januari op groote schaal een stalencollectie met de voor dat jaar geldende dessins uitgegeven, welke op ultimo December altijd geheel gereed is. Eenzelfde dessin komt niet in twee opeenvolgende collecties voor.

De bij fabrikanten gekochte bedrukte kunstzijden stoffen worden voor het grootste gedeelte ontvangen in de maand Januari; het materiaal voor de stalencollectie eenige maanden daarvóór.

Teneinde van de hier te lande geldende invoerbeperkingen minder afhankelijk te zijn, is in 1935 een eigen drukkerij ingericht, welke reeds in 1936 werd uitgebreid en in 1937 nogmaals vergroot. In 1938 heeft de eigen drukkerij op volle capaciteit gewerkt.

Het drukken van dessins voor het volgend jaar begint in de eigen drukkerij in de maand Juli.

De directie heeft, op grond van de resultaten, verkregen nadat aan de eigen drukkerij voldoende omvang was gegeven om efficient te kunnen werken, besloten de drukkerij nogmaals uit te breiden, opdat circa ¼ der behoefte aan bedrukte kunstzijden stoffen daar kan worden verwerkt. De aan die uitbreiding verbonden kosten worden geschat op *f* 150.000,—, t.w. *f* 50.000,— voor uitbreiding der bestaande gebouwen en *f* 100.000,— voor aanschaffing van machines.

De vorige aanschaffingen voor de drukkerij zijn gefinancierd met een onderhandsche 5-jarige 4% leening ad *f* 200.000,— ten deele geplaatst in 1936, anderdeels in 1937. Jaarlijks moet op de leening *f* 40.000,— afgelost worden.

Teneinde de beschikking te verkrijgen over de voor de uitbreiding noodige geldmiddelen, wenscht de Directie over te gaan tot uitgifte van *f* 100.000,— aandeelen a 150%.

Een Uwer relaties, aan wie de *f* 100.000,— nieuwe aandeelen a 150% zijn aangeboden, zendt U de hiernevens gaande jaarrekeningen over de jongste vijf jaren, met verzoek haar te melden, tot welke opmerkingen deze stukken in verband met bovengenoemd plan U aanleiding geven; een onderzoek naar de juistheid der overgelegde stukken kan eerst in een later stadium aan de orde komen.

Rapportvorm wordt niet verlangd.

Uitbreiding drukkerij

BALANSEN PER 31 DECEMBER

	1934	1935	1936	1937	1938
Gebouwen	*f* 150.000.—	*f* 145.000.—	*f* 140.000.—	*f* 135.000.—	*f* 130.000.—
Machines en installatie		„ 45.780.—	„ 84.980.—	„ 165.310.—	„ 145.810.—
Voorraden:					
bedrukte kunstzijde	„ 91.230.—	„ 129.890.—	„ 151.600.—	„ 249.300.—	„ 230.780.—
onbedrukte kunstzijde		„ 9.870.—	„ 27.450.—	„ 41.310.—	„ 49.810.—
Debiteuren	„ 88.780.—	„ 77.830.—	„ 90.050.—	„ 78.080.—	„ 79.220.—
Stalencollectie volgend jaar	„ 50.870.—	„ 46.780.—	„ 43.110.—	„ 49.620.—	„ 48.950.—
Vooruitbetaalde kosten	„ 4.350.—	„ 6.720.—	„ 4.280.—	„ 5.170.—	„ 6.080.—
Kasmiddelen	„ 2.470.—	„ 3.280.—	„ 1.770.—	„ 4.290.—	„ 5.270.—
	f 387.700.—	*f* 465.150.—	*f* 543.240.—	*f* 728.080.—	*f* 695.920.—
Aandeelenkapitaal	*f* 300.000.—	*f* 300.000.—	*f* 300.000.—	*f* 300.000.—	*f* 300.000.—
Reservefonds	„ 10.270.—	„ 14.310.—	„ 30.270.—	„ 70.980.—	„ 129.030.—
Crediteuren en Bank	„ 77.430.—	„ 150.840.—	„ 212.970.—	„ 357.100.—	„ 266.890.—
	f 387.700.—	*f* 465.150.—	*f* 543.240.—	*f* 728.080.—	*f* 695.920.—

N.B. De tellingen kunnen als juist worden aanvaard.